

Recepcija nacionalno-povijesnih opera u Habsburškoj Monarhiji

Petra Babić

- kazalište u 19. stoljeću - mjesto kultivirane zabave, mjesto okupljanja, mjesto prenošenja ideja
- nacionalno-povijesne opere - važne u procesu formiranja nacionalnog identiteta (zajednička povijest kao vezivni element)
- teme istraživanja: *Nikola Šubić Zrinjski* (I. Zajc), *Porin* (V. Lisinski), *Hunyadi László i Bánk bán* (F. Erkel), *Brandenburžani u Češkoj* i *Libuše* (B. Smetana)
- izvori: *Narodne novine*, *Agramer Zeitung*, *Vienac*, *Obzor*, *Hrvatska*, *Sloboda*, *Pokret*; *Világ*, *Regélő - Pesti Divatlap*, *Der Spiegel*, *Honderű*, *Hölgyfutár*, *Nefelejts*, *Zenészet*, *Lapok*, *Sügröny*; *Národní listy*, *Politik*, *Dalibor*, *Osvěta*, *Světozor*

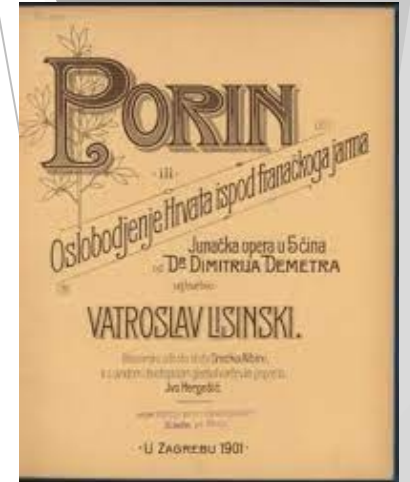
Ivan Zajc, *Nikola Šubić Zrinjski* (1876.)

- iznimno pozitivna inicijalna recepcija
- simbolički forum za iznošenje proturežimskih stavova
- Stjepan Radić: *Živio Zrinski, dolje tiranin Héderváry!*
- SFRJ - oduševljenje *Zrinjskim* (i) kao iskaz protivljenja režimu

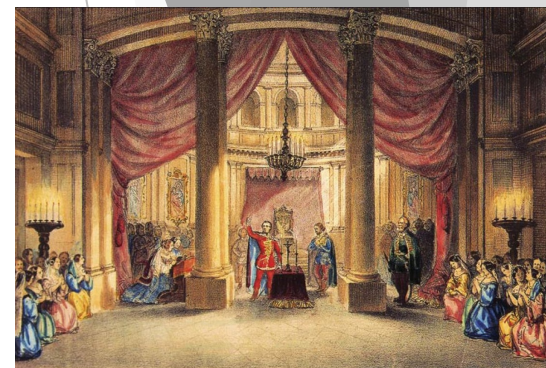
Vatroslav Lisinski, *Porin* (1851./1897.)

- iznimno pozitivne i emotivne reakcije, veliko oduševljenje publike
- stav prema *Porinu* poistovjećen sa stavom prema V. Lisinskom
- brzo slabljenje interesa publike

Ferenc Erkel, *Hunyadi László* (1844.)

- aktivno korištena u mađarskoj revoluciji 1848. godine
- 15. III. 1848. - revolucija u Pešti;
ad hoc koncertni program: *Marseillaise*, *Rákoczy March* (H. Berlioz), zbor ‘Tiranin je mrtav’ i arija (“Labuđi pjev”) iz *Hunyadi László*
- percepcija publike: ‘Tiranin je mrtav’ se odnosi na pad kneza Metternicha, Ladislavova arija se odnosi na “labuđi pjev cenzure”

Ferenc Erkel, *Bánk bán* (1861.)

- F. Erkel: *Bánk bán* nije zabranjen niti zbog prikazivanja ubojstva kraljice, niti zato što pojedini lik tu i tamo izrazi svoju ogorčenost, nego zato što Bánkova veličanstvenost natkriva veličanstvenost kraljevske kuće
- danas najpopularnija i 'najmađarskija' mađarska nacionalna opera

Bedřich Smetana, *Brandenburžani u Českoj* (1866.)

- pozitivna recepcija
- vrlo dobra glazba, ali slab libreto
- postupan gubitak interesa publike

Bedřich Smetana, *Libuše* (1872./1881.)

- trebala je biti krunidbena opera za krunidbu Franje Josipa za češkog kralja; do krunidbe nikad nije došlo - opera za svečano otvorenje Národnog divadla
- pozitivna, ali suzdržana recepcija
- razlozi: slabo poznavanje mitološkog predloška i neadekvatna dramaturgija
- kasniji rast popularnosti

Hvala na pažnji!